

Duurzaamheidsagenda

Ambities duurzaamheid bouwkeramiek aangescherpt

Natuurontwikkeling als gevolg van kleiwinning

De Nederlandse bouwkeramische industrie zet in op een verdere reductie van de energie-inhoud van haar producten. Ook zijn de ambities aangescherpt op het gebied van veilig, gezond en inclusief werken en die op het gebied van kleiwinning. Dat blijkt uit de op 10 juni jl. in Amsterdam gepresenteerde Duurzaamheidsagenda van koepel Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek.

Arie Mooiman, KNB

KNB-voorzitter Dick Tommel: 'Het is de derde agenda op rij wat goed illustreert dat het de sector menens is met een duurzame samenleving'. De Duurzaamheidsagenda 2016-2018 draagt het motto 'Bestemd voor de Toekomst'. De sector putte daarbij inspiratie uit het recente klimaatakkoord van Parijs. Het motto maakt duidelijk dat de producenten van bouwkeramiek ook in de toekomst een plek voor zichzelf zien weggelegd. Dat is niet alleen te danken aan de alom gewaardeerde technische en esthetische kwaliteiten van keramische bouwproducten. Ook het gebruik van uitsluitend natuurlijke grondstoffen en de toepassing van rivierklei speelt daarbij een belangrijke rol. Rivierklei is niet alleen een bewezen hernieuwbare grondstof, maar via de winning wordt ook concreet bijgedragen

aan nieuwe natuur en een beperking van het risico op overstromingen (hoogwaterveiligheid).

Terugblik

De eerste KNB Duurzaamheidsagenda dateert al weer van 2009. De acties waren sterk gericht op het optimaliseren en bevorderen van de kwaliteiten van alle keramische producten op het gebied van duurzaamheid, én de herkenning daarvan bij derden. In opdracht van de sector werden baanbrekende onderzoeken verricht. Bijvoorbeeld de studie naar sedimentbeheer en de vernieuwbaarheid van klei als grofkeramische grondstof. Deze werd uitgevoerd door Deltares samen met de universiteiten van Utrecht en Wageningen. Ook werd onderzoek gedaan naar de mate van hergebruik

van straatbaksteen door Royal HaskoningDHV. Tevens werden LCA's (levenscyclusanalyses) en MRPI-bladen van baksteen en straatbaksteen opgesteld. KNB begon meer en actiever te communiceren over de duurzaamheidsaspecten van keramische producten en de inspanningen van de sector. Tot dan leek de sector zichzelf hierin te kort te doen. Het varieerde van artikelen, posters en brochures tot informatie op websites. Het Bidbook 'Bouwkeramiek in een duurzame leefomgeving' verscheen. Met grote betrokkenheid van prof.dr. Anke van Hal van het Center for Sustainability Nyenrode werd de mogelijke rol van keramiek bij duurzame ontwikkeling op basis van de zeven C2C-principles onderzocht en in deze uitgave vastgelegd. Het bracht KNB ook in andere netwerken zoals de Dutch Green Building Council, de Nationale Milieu Database en het Platform Duurzaam Gebouwd. KNB begon de kennis ook te delen in nationale en Europese normeringstrajecten op het vlak de milieu-beoordeling van bouwproducten en bouwwerken.

MVO

Begin 2012 presenteerde KNB de Routekaart 2030. Met uitvoering daarvan zette de keramische industrie verdere stappen op het pad van innovatie in de productietechnologie en op het gebied van productinnovatie. Streven is de energie-inhoud van de producten in 2030 een kwart te verminderen ten opzichte van 2005.

In dat jaar stelde KNB vast, dat er weliswaar al goede resultaten waren bereikt, maar dat het thema Duurzaamheid voortdurende aandacht vergt en verdere progressie mogelijk en noodzakelijk was. Veel van de eerder projectmatig verrichte acties op het vlak van duurzaamheid werden integraal onderdeel van het reguliere takenpakket van KNB. Daarnaast werd

Overhandiging Bidbook in 2011 aan prof. dr. Anke van Hal

besloten tot de tweede Duurzaamheidsagenda 2013-2015. Deze bouwde voort op zijn voorganger maar nam MVO als centraal uitgangspunt. Reden was dat het begrip duurzaamheid zich inmiddels maatschappelijk had verbreed. KNB ontwikkelde daartoe een werkprogramma dat mede in afstemming met MVO Nederland tot stand kwam. Aangezien MVO in de keramische industrie primair een aangelegenheid is van individuele bedrijven werden deze door KNB geïnformeerd over de inhoud en kansen rond duurzaam ondernemen en gestimuleerd om daarmee actief aan de slag te gaan. Naast energie-efficiency, emissiebeperking en verantwoord grondstofgebruik kwam er in deze periode ook meer aandacht voor andere MVO-speerpunten zoals arbeidsomstandigheden, biodiversiteit, ketenbeheer en transparantie. Laatstgenoemde punt gaat over openheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van organisaties.

Inbreng van leden

Bij het opstellen van de Duurzaamheidsagenda 2016-2018 luisterde KNB goed naar de kennis en ideeën van leden door het organiseren van drie KEV-tafel bijeenkomsten. KEV staat voor KENNistafel Verduurzaming. Het bood een stimulans en inspirerend kader om gezamenlijk na te denken over de uitdagingen en mogelijk oplossingen voor de toekomst rond duurzaamheid. RVO-Nederland ondersteunde de bijeenkomsten. Een eerste brainstorm resulteerde in maar liefst 75 mogelijke duurzaamheidsacties. Dit enthousiasme werd via een tussenstap van clustering tot vijftien duurzaamheidsthema's, uiteindelijk teruggebracht tot een viertal specifieke speerpunten. Het duurzaamheidsbeleid van de sector voor de komende jaren concentreert zich op arbeidsveiligheid, verantwoorde grondstofwinning, efficiënt energiegebruik en het terugdringen van emissies.

Klimaatdoelstellingen

De derde duurzaamheidsagenda geeft allereerst diepte aan de voorgenomen acties door deze te verbinden aan klimaatdoelstellingen op mondiaal,

Ondertekening KNB Duurzaamheidsagenda tijdens ALV

Europees en nationaal niveau. Deze vormen voor alle bedrijven, organisaties en landen, en dus ook voor KNB, een heldere koers. Het klimaatakkoord van Parijs van eind 2015 bevat afspraken over het terugdringen van broeikasgassen en het verminderen van gebruik van fossiele energiebronnen. Het vormt ook een leidraad voor de ambities van de keramische industrie. In de duurzaamheidsagenda 2016-2018 wordt de focus gelegd op de thema's waar de sector nog vooruitgang kan en ook moet maken.

Duurzame grondstofwinning

De hernieuwbaarheid van rivierklei en de toename van natuur en biodiversiteit door zorgvuldige kleiwinning heeft een positief effect op het milieu. Helaas wordt dit nauwelijks gewaardeerd binnen de huidige LCA-methodiek. Het winnen van rivierklei vermindert daarnaast de kans op wateroverlast door overstromingen en beperkt het de behoefte aan baggeren. Het zijn allemaal positieve aspecten die volgens de sector meer aandacht verdienen. KNB voert de komende jaren in overleg met andere betrokkenen een communicatieplan hieromtrent uit. Er zullen onder meer artikelen verschijnen over de resultaten van bijzondere kleiwinprojecten waarbij informatie wordt gegeven over natuuraspecten en de bijdrage aan waterstandsverlaging. Zie ook het artikel over Munnikenland in deze KGK-uitgave. Ook wordt gestart met de studie naar de maatschappelijke opbrengsten van kleiwinning.

Klimaatneutraal bakken

De Routekaart 2030 Bouwkeramiek is het basisplan van de keramische sector voor het substantieel terug-

dringen van het energiegebruik. Tegelijkertijd zal studie worden gemaakt van de mogelijkheid om aardgas, noodzakelijk voor het keramisch proces, te vervangen door biogas. Op die wijze zou de sector in beginsel klimaatneutraal kunnen produceren.

Gezond, veilig en inclusief produceren

Binnen dit thema voert KNB de komende jaren een actieplan uit om de veiligheidscultuur binnen de sector verder te verbeteren en het veiligheidsgedrag van medewerkers te optimaliseren. Doel is reductie van het aantal arbeidsongevallen en verbetering van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Punt van aandacht blijft vermindering van de beroepsmatige blootstelling van medewerkers aan respirabel stof. Nieuw is inclusief ondernemerschap 'om iedereen de kans te geven om naar vermogen deel te nemen aan de arbeidsmarkt'. De sector wil een grote inspanning leveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de industrie aan een baan te helpen.

Energiezuinige toepassingen en hergebruik

De Duurzaamheidsagenda 2016-2018 voorziet in onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van bouwkeramiek in zeer energiezuinige gebouwen. Met behulp van een praktijkproject worden bijvoorbeeld de kansen en belemmeringen voor realisatie Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) middelhoogbouw appartementencomplex met toepassing zelfdragende baksteengevels in kaart gebracht. Verdere optimalisatie van de huidige spouwmuur is een ander onderwerp van studie.

